МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА
ФАКУЛЬТЕТ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ДИЗАЙНУ
КАФЕДРА ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

XII Міжнародної науково-практичної конференції
«ТРУДОВЕ НАВЧАННЯ ТА ТЕХНОЛОГІЇ: СУЧАСНІ РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ, присвяченої пам'яті академіка
ДМИТРА ТХОРЖЕВСЬКОГО»
19 травня 2023 року

IX Міжнародної науково-практичної конференції
«АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ГРАФІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ: ТЕОРІЯ, ПРАКТИКА ТА ШЛЯХИ РОЗВИТКУ»,присвяченої пам'яті член-кореспондента НАПН України
ВІКТОРА СИДОРЕНКО»
20 травня 2023 року

КИЇВ 2023

УДК 377.09(082)

Затверджено рішенням Вченої ради факультету технологій та дизайну Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
(протокол № 5 від 29 червня 2023 р.)

За загальною редакцією – Дмитра Кільдерова, Валентини Харламенко

Редакційна колегія: Лілія Кільдерова, кандидат педагогічних наук, доцент; **Юлія Колісник-Гуменюк**, доктор педагогічних наук, доцент; **Михайло Копельчак**, кандидат педагогічних наук, доцент; **Любомира Криницька,** кандидат педагогічних наук; **Ірина Матійків,** кандидат психологічних наук, доцент; **Ірина Маркусь,** кандидат педагогічних наук; **Валентина Лозовецька,** доктор педагогічних наук, професор; **Тарас Олефіренко**, кандидат педагогічних наук, доцент; **Юрій Павлов**, доктор педагогічних наук, професор; **Лідія Сліпчишин,** доктор педагогічних наук, доцент; **Тетяна Чернова,** кандидат педагогічних наук; **Світлана Шереметьєва,** кандидат педагогічних наук, доцент; **Тетяна Якимович,** кандидат педагогічних наук, доцент

Технічний редактор: Олена Козієнко, завідувач лабораторією

Матеріали XII Міжнародної науково-практичної конференції пам’яті академіка Дмитра Тхоржевського «Трудове навчання та технології: сучасні реалії та перспективи розвитку» (19 травня 2023 року). IX Міжнародної наукової-практичної конференції «Актуальні питання графічної підготовки: теорія, практика та шляхи розвитку», присвяченої пам’яті член-кореспондента НАПН України Віктора Сидоренка (20 травня 2023 року) / за заг. ред. Д. Кільдерова, В. Харламенко. Київ, 2023. 295 с.

До збірника увійшли тези доповідей XII Міжнародної науково-практичної конференції пам’яті академіка Дмитра Тхоржевського «Трудове навчання та технології: сучасні реалії та перспективи розвитку» (19 травня 2023 року). IX Міжнародної наукової-практичної конференції «Актуальні питання графічної підготовки: теорія, практика та шляхи розвитку», присвяченої пам’яті член-кореспондента НАПН України Віктора Сидоренка (20 травня 2023 року).
Розраховано на здобувачів освіти, педагогічних працівників закладів загальної середньої, професійно-технічної, вищої, післядипломної освіти, співробітників наукових установ та закладів.

©Факультет технологій та дизайну, 2023

©УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023
©Автори тез, 2023

Сніжана Рудник
студентка 31СОТ групи
факультету технологій та
дизайну
УДУ імені Михайла
Драгоманова
Науковий керівник:
Валентина Харламенко
кандидат педагогічних наук,
завідувачка кафедри технологічної
освіти УДУ імені Михайла
Драгоманова
(м. Київ, Україна)

ВАЖЛИВІСТЬ ПРОФЕСІЙНОЇ ОРІЄНТАЦІЇ В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Сучасний світ, де техногології прогресують з неймовірною швидкістю, а період трансформації суспільних та економічних відносин призводять до значних змін на ринку праці, змушує нас бути не лише гнучкими та креативними, але й мати неабияке вміння співпрацювати. Нові тенденції: стрімкий розвиток інновацій і технологій, виникнення нових спеціальностей на перетині декількох галузей, нових форм та видів зайнятості, підвищення конкуренції, посилення міграції, можливість постійно змінювати місце роботи та фах — висувають нові вимоги до володіння знаннями, вміннями та навичками. М’які універсальні міжпрофесійні навички (soft skills), як-от: менеджмент знань та інформації, самоорганізація, ведення переговорів, вміння аналізувати й приймати ефективні рішення, розв’язувати комплексні задачі — дозволяють нам швидко адаптуватися до нових умов, а разом з профільними

знаннями — набути конкурентноспроможності та затребуваності на ринку праці[1].

За даними світових досліджень сьогодні людина протягом життя може змінювати до 12 місць роботи, з яких половина змінюється у віці до 25 років[2].

За повідомленням Державного центру зайнятості [3], сьогодні 31 % безробітних — це молодь у віці до 35 років. Найбільша частка безробітних молодих осіб в Україні, 50 %, мають вищу освіту, 33 % — закінчили професійно-технічний навчальний заклад, а 17 % — загальноосвітню школу. За даними Державної служби статистики України [4], у 2018 році в загальній кількості безробітних, які шукають роботу понад 12 місяців, молодь у віці 15–34 років становила близько 40 %. Останніми роками формується тенденція до збільшення кількості молоді, яка перебуває в статусі безробітних понад рік, деякі з них змушені перебувати в стані тривалого безробіття з самого початку трудової діяльності.

Багато випускників шкіл витрачають час на здобуття освіти й опанування професій, за якими вони ніколи не будуть працювати, які не затребувані, не відповідають їхнім здібностям і не дають можливості подальшого професійного та часто й особистісного розвитку. Кошти, які спрямовує суспільство і батьки учнів на підготовку майбутніх фахівців, витрачаються марно. Поряд з цим, ринок праці все гостріше відчуває потребу у кваліфікаціях, що здобуваються у закладах професійно-технічної освіти.

Сьогодні профорієнтація у школі функціонує як низка заходів, зазвичай не пов’язаних між собою. Вони стосуються ознайомлення з варіантами подальшого навчання та професійного розвитку: тестування інтересів та здібностей учнів, бесід з учителями та шкільними психологами, відвідування презентацій закладів освіти. Показово, що всі ці заходи не потребують безпосередньої активної залученості учнів, розвитку когнітивних та наскрізних умінь, творчого пошуку, а лише їх пасивної участі як глядачів або слухачів. Тому більшість таких заходів оцінюються як учнями, так і батьками більше як

неефективні й такі, що не допомагають визначитися з напрямками навчання та варіантами професійного розвитку. Як правило, учні випускних класів поза школою (за допомогою батьків або самостійно) в Інтернеті, через спілкування з найближчим оточенням шукають інформацію щодо подальшого навчання та майбутньої професійної діяльності — дізнаються про заклади освіти, їхні програми й умови навчання, а також про ринок праці та можливі шляхи розвитку кар’єри.

Якісна професійна орієнтація неможлива без активної участі шкіл, однак через брак ресурсів різного типу, а саме відповідних фахівців та додаткових годин, професійною освітою в школі займаються класні керівники та вчителі-предметники, які не можуть надати необхідну кількість знань для вибору професії.

Запровадження комплексної професійної орієнтації має стати одним з інструментів для реалізації цілей і завдань сталого розвитку України не лише у військовий час, але й під час відбудови.

Система орієнтації в школі має базуватись на у принципах освітньої діяльності, які закладено у Законі —Про освіту‖, ключових принципах Нової Української Школи та необхідності залучати до цього всіх учасників освітнього процесу та зацікавлених сторін.

Сучасна профорієнтація — це не тільки —про професії та ринок праці‖, а й про самостійний та свідомий вибір свого майбутнього. Школа має створити всі необхідні умови для досягнення цієї мети. А професійна орієнтація перетворитись з набору різноманітних заходів, на логічну та узгоджену програму з відповідністю між цілями, змістом і очікуваними результатами навчання, орієнтована на формування компетентностей для успішної самореалізації у суспільстві. Саме тому, вона базуватися на таких компетентностях як інноваційність як відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі, навчання впродовж життя; громадянські та соціальні компетентності, пов’язані з ідеями демократії, справедливості, прав

людини, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими для досягнення спільної мети, активність в житті класу і школи, уміння діяти в конфліктних ситуаціях; підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організовувати свою діяльність для досягнення цілей[1].

За таких умов, професійна орієнтація в школах буде вільною від гендерних стереотипів. Розвиток сучасних знань та компетентностей, віра в себе допоможуть знайти шлях до професійного зростання та впевненості в своєму виборі.

Список використаних джерел

2. Ппрофесійна орієнтація у новій українській школі. Електронний ресурс: https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2020/12/konczepcziya-profori%D1%94ntaczii%CC%88-dlya-gromadskogo-obgovorennya-16_12_20-.pdf
3. —Number of Jobs, Labor Market Experience, and Earnings Growth: Results From a National Longitudinal Survey.‖, U.S. Bureau of Labor Statistics, 2019 Електронний ресурс: https://www.bls.gov/news.release/pdf/nlsoy.pdf.
4. Державний центр зайнятості. —Безробітний сьогодні — хто він і яку роботу шукає?‖. Електронний ресурс:https://www.dcz.gov.ua/novyna/bezrobitnyy-sogodni-hto-vin-i-yaku-robotu-shukaye.
5. Державна служба статистики України. Демографічна та соціальна статистика / Ринок праці / Зайнятість та безробіття. Електронний ресурс: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/rp.htm.